

Hoitopääsy erikoissairaanhoidossa 31.12.2021

Hoitovelka kiireettömään erikoissairaanhoitoon kasvanut

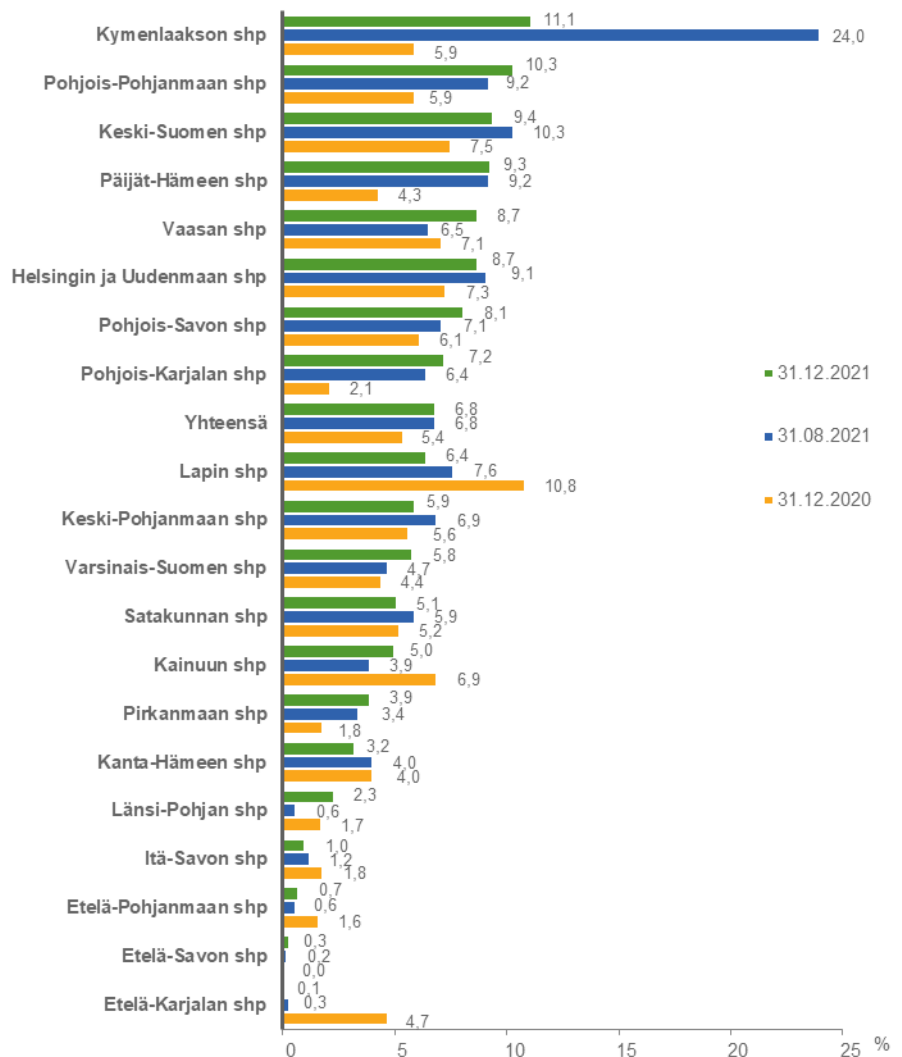
PÄÄLÖYDÖKSET

- Joulukuussa 2021 yli puoli vuotta hoitoa odottaneita oli yli 10 000.
- Verrattuna vuotta aikaisempaan tilanteeseen yli puoli vuotta hoitoa odottaneiden määrä lisääntyi yli 3 000 potilaalla.
- Suhteellisesti eniten yli puoli vuotta odottaneita oli Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä ja vähiten Etelä- Karjalan sairaanhoitopiirissä.
- Potilaat odottivat 31.12.2021 kiireetöntä sairaanhoitoa keskimäärin 1–2 kuukautta.
- Yli kolme kuukautta mielenterveyspalveluita odottaneiden lasten ja nuorten määrä väheni verrattuna elokuuhun 2021.
- Kaihileikkaukseen odottaneita oli sairaanhoitopiirien sairaaloissa joulukuun lopussa yli 11 000.
- Polven tai lonkan tekonivelleikkaukseen odottaneita oli joulukuun lopussa yli 7 600.

Joulukuun 2021 lopussa 158 485 potilasta odotti pääsyä kiireettömään erikoissairaanhoitoon sairaanhoitopiirien sairaaloissa. Hoitoa odottaneista 10 819 (6,8 %) oli odottanut hoitopääsyä yli puoli vuotta. Elokuun 2021 lopun tilanteeseen verrattuna yli puoli vuotta hoitoa odottaneiden potilaiden määrä lisääntyi 1 280:lla. (Taulukko 1.) Verrattuna tilanteeseen joulukuun 2020 lopussa lisääntyi yli puoli vuotta odottaneiden määrä 3 202 potilaalla joulukuun lopussa 2021 (Taulukko 2).

Yli puoli vuotta kiireetöntä erikoissairaanhoitoa 31.12.2021 odottaneiden osuus kaikista hoitoa odottavista oli suurin Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä (11,1 %) ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä (10,3 %) ja pienin Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä (0,1 %) (Kuvio 1, Taulukko 1).

Kuvio 1. Yli puoli vuotta kiireetöntä hoitoa odottaneiden osuus sairaanhoitopiirien sairaaloihin odottavista (%) 31.12.2020, 31.08.2021 ja 31.12.2021

Pia Tuominen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Ulla Laitinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Taulukko 1. Hoitoa odottaneiden määrä ja odotusajat sairaanhoitopiireissä 31.12.2021

Sairaanhoitopiiri	Hoitoa odottaneet yhteensä	Hoitoa odottaneet 1–90 vrk	Hoitoa odottaneet 91–180 vrk	Hoitoa odottaneet yli 180 vrk	Hoitoa odottaneet yli 180 vrk	Jäsenkuntien hoitoa yli 180 vrk odottaneet/10 000 as.	Odotusajan mediaani	31.08.2020 hoitoa yli 180 vrk odottaneet	Hoitoa yli 180 vrk odottaneiden muutos 8/2021–12/2021
	lkm	lkm	lkm	lkm	%	lkm	vrk	lkm	lkm
Etelä-Karjalan shp	1 783	1 488	293	2	0,1	0,2	33	7	-5
Etelä-Pohjanmaan shp	5 471	4 599	835	37	0,7	1,9	40	32	5
Etelä-Savon shp	3 123	2 899	214	10	0,3	1,0	36	6	4
Helsingin ja Uudenmaan shp	59 179	44 997	9 048	5 134	8,7	27,2	45	4 456	678
Itä-Savon shp	1 504	1 252	237	15	1,0	3,5	40	17	-2
Kainuun shp	2 382	1 769	494	119	5,0	16,5	50	87	32
Kanta-Hämeen shp	6 268	5 032	1 033	203	3,2	11,7	45	238	-35
Keski-Pohjanmaan shp	4 186	3 259	679	248	5,9	25,5	51	295	-47
Keski-Suomen shp	9 120	6 573	1 688	859	9,4	32,0	53	897	-38
Kymenlaakson shp	667	520	73	74	11,1	4,0	27	227	-153
Lapin shp	1 213	933	202	78	6,4	6,7	51	81	-3
Länsi-Pohjan shp	1 304	968	306	30	2,3	5,0	51	7	23
Pirkanmaan shp	17 924	14 796	2 432	696	3,9	11,9	39	542	154
Pohjois-Karjalan shp	3 334	2 219	875	240	7,2	14,4	53	167	73
Pohjois-Pohjanmaan shp	9 472	6 526	1 972	974	10,3	19,7	56	732	242
Pohjois-Savon shp	5 470	3 692	1 333	445	8,1	17,1	57	344	101
Päijät-Hämeen shp	3 830	2 626	846	358	9,3	16,6	-	314	44
Satakunnan shp	7 262	5 680	1 209	373	5,1	16,9	46	411	-38
Vaasan shp	1 649	1 156	349	144	8,7	8,1	58	107	37
Varsinais-Suomen shp	13 344	11 027	1 537	780	5,8	15,4	37	572	208
Yhteensä	158 485	122 011	25 655	10 819	6,8	9,0	-	9 539	1 280

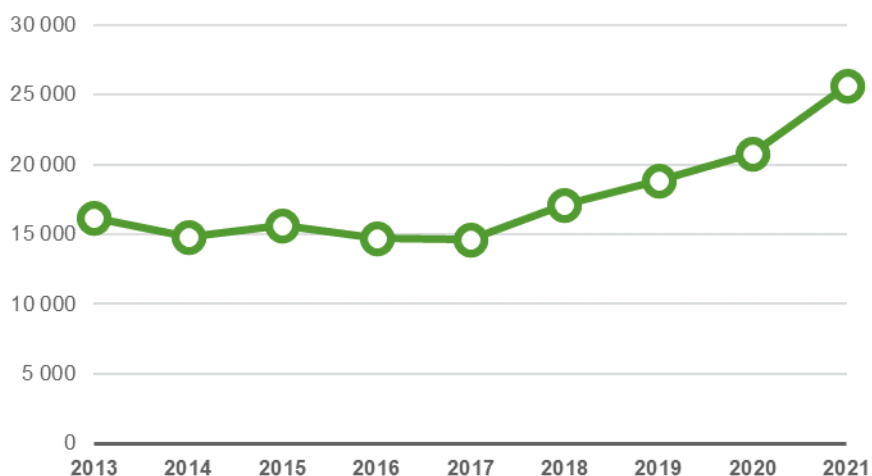
Taulukko 2. Yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneiden määrän kehitys joulukuun lopussa 2013–2021

Sairaanhoitopiiri	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021	Muutos 12/2020 – 12/2021
Etelä-Karjalan shp	101	14	9	4	0	0	10	85	2	-83
Etelä-Pohjanmaan shp	168	18	12	25	14	4	45	76	37	-39
Etelä-Savon shp	17	0	5	0	0	44	0	1	10	9
Helsingin ja Uudenmaan shp	561	278	376	1 092	616	858	1 382	3 701	5 134	1 433
Itä-Savon shp	19	23	3	2	0	12	1	26	15	-11
Kainuun shp	32	16	62	15	7	15	31	155	119	-36
Kanta-Hämeen shp	23	40	48	134	49	38	38	241	203	-38
Keski-Pohjanmaan shp	19	21	96	29	31	32	174	230	248	18
Keski-Suomen shp	62	90	228	27	31	56	146	594	859	265
Kymenlaakson shp	28	11	27	20	200	31	49	64	74	10
Lapin shp	20	0	8	33	17	64	24	129	78	-51
Länsi-Pohjan shp	17	12	10	4	28	8	4	19	30	11
Pirkanmaan shp	79	105	90	45	164	169	89	280	696	416
Pohjois-Karjalan shp	19	10	8	16	15	30	72	61	240	179
Pohjois-Pohjanmaan shp	51	109	101	46	17	252	132	471	974	503
Pohjois-Savon shp	12	3	2	35	20	85	168	293	445	152
Päijät-Hämeen shp	10	10	17	105	17	6	181	162	358	196
Satakunnan shp	2	49	12	179	20	78	240	359	373	14
Vaasan shp	13	4	29	23	28	20	43	123	144	21
Varsinais-Suomen shp	137	119	51	110	144	110	259	547	780	233
Yhteensä	1 390	932	1 194	1 944	1 418	1 912	3 088	7 617	10 819	3 202

Vuosina 2013–2019 ennen koronaepidemiaa joulukuun lopussa on ollut keskimäärin n. 1 700 yli puoli vuotta hoitoa odottanutta. Koronaepidemian vaikutus pitkään hoitoa odottaneisiin alkoi näkyä vuoden 2020 aikana, ja joulukuun 2020 lopussa oli yli puoli vuotta hoitoa odottaneita 7 617. Yli puoli vuotta hoitoa odottaneiden määrä lisääntyi vuoden 2021 aikana ja oli joulukuun 2021 lopussa 10 819. (Taulukko 2.)

Kolmesta kuuteen kuukautta odottavia oli joulukuun 2021 lopussa 25 655, mikä oli 23,4 % enemmän kuin vastaavana aikana 2020. Kolmesta kuuteen kuukautta hoitoa odottaneiden määrä on korkeampi kuin ennen epidemiaa. Vuosina 2013–2019 keskimäärin 16 000 potilasta oli odottanut joulukuun lopussa hoitoa kolmesta kuuteen kuukauteen. (Kuvio 2.)

Koronaepidemian vaikutus näkyy eniten kiireetöntä hoitoa odottavien kokonaismäärässä. Joulukuun 2021 lopussa hoitoa odotti 17 016 potilasta enemmän kuin vuosi sitten samana ajankohtana (Taulukko 3).

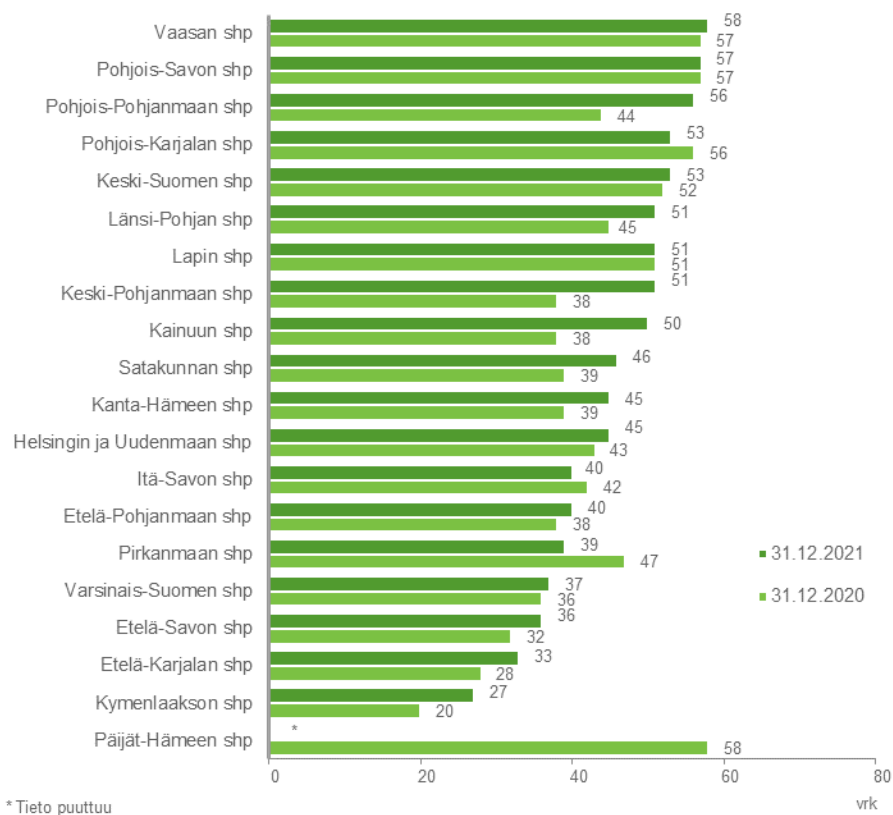
Kuvio 2. Hoitoa 91-180 vuorokautta odottaneiden määrän kehitys joulukuun lopussa 2013–2021 sairaanhoitopiirit yhteensä**Taulukko 3. Kaikkien hoitoa odottaneiden määrän kehitys joulukuun lopussa 2013–2021 sekä 31.8.2021**

Sairaanhoitopiiri	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.8. 2021	31.12. 2021
Etelä-Karjalan shp	3 268	3 467	910	932	689	809	1 081	1 802	2 119	1 783
Etelä-Pohjanmaan shp	4 618	5 323	5 705	4 464	4 701	4 638	4 598	4 804	5 094	5 471
Etelä-Savon shp	3 060	1 030	1 159	1 113	1 061	1 115	3 131	2 822	2 611	3 123
Helsingin ja Uudenmaan shp	42 777	41 467	41 395	46 057	42 998	43 028	42 821	50 670	48 754	59 179
Itä-Savon shp	1 752	1 651	1 356	1 055	1 122	1 378	1 367	1 474	1 445	1 504
Kainuun shp	2 480	2 964	2 365	2 480	1 867	2 345	2 555	2 244	2 250	2 382
Kanta-Hämeen shp	5 122	5 071	4 801	5 334	5 453	5 401	5 154	6 070	5 942	6 268
Keski-Pohjanmaan shp	3 825	3 369	3 923	3 388	3 848	4 223	3 723	4 116	4 301	4 186
Keski-Suomen shp	3 204	3 092	6 935	6 285	6 234	6 051	6 956	7 937	8 674	9 120
Kymenlaakson shp	4 057	3 635	4 184	2 318	4 557	2 970	1 155	1 084	947	667
Lapin shp	936	0	738	951	1 015	924	839	1 200	1 060	1 213
Länsi-Pohjan shp	927	963	957	990	880	886	903	1 149	1 203	1 304
Pirkanmaan shp	8 243	8 723	8 563	7 614	11 310	12 861	13 301	15 516	16 068	17 924
Pohjois-Karjalan shp	2 135	2 099	1 997	2 050	2 127	2 395	2 756	2 873	2 624	3 334
Pohjois-Pohjanmaan shp	6 300	8 091	7 396	7 257	8 272	8 196	8 420	8 050	7 983	9 472
Pohjois-Savon shp	3 715	3 699	3 219	3 000	2 694	2 706	4 823	4 824	4 874	5 470
Päijät-Hämeen shp	2 547	2 486	2 867	3 145	2 641	2 543	3 580	3 769	3 416	3 830
Satakunnan shp	3 333	5 214	4 869	5 152	6 001	6 933	6 811	6 929	6 952	7 262
Vaasan shp	1 459	1 449	1 547	1 238	1 264	1 583	1 904	1 721	1 656	1 649
Varsinais-Suomen shp	12 160	11 564	11 442	11 000	12 137	12 523	13 538	12 415	12 059	13 344
Yhteensä	115 918	115 357	116 328	115 823	120 871	123 508	129 416	141 469	140 032	158 485

Odotusajan mediaani nousut sairaanhoitopiireissä

Potilaat olivat odottaneet 31.12.2021 kiireetöntä erikoissairaanhoitoa sairaanhoitopiirien sairaaloihin keskimäärin kaksi kuukautta. Joulukuun loppuun 2020 verrattuna keskimääräinen odotusaika on noussut useassa sairaanhoitopiirissä. Eniten odotusajan mediaani on noussut Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sairaanhoitopiireissä. Pisin keskimääräinen odotusaika oli Vaasan sairaanhoitopiirissä, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä sekä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Hoitoa sairaanhoitopiirien sairaaloihin odottavien odotusajan mediaani (vrk) 31.12.2020 ja 31.12.2021

Kiireettömän hoidon kysyntä on noussut

Lähetteen määrä alkoi vähentyä vuonna 2020 koronaepidemian puhjettua. Vuonna 2021 lähetteen määrä lisääntyi verrattuna vuoteen 2020 lähes kaikissa sairaanhoitopiireissä. Vuonna 2021 erikoissairaanhoidossa käsiteltiin 71 450 lähetettä enemmän kuin vuonna 2020 (+5,8 %). Lähetteen määrä oli kuitenkin yhä pienempi kuin ennen koronaepidemiaa. Eniten lähetteen määrä kasvoi Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä (+11,8 %), Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä (+11,4 %) ja Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä (+11 %). Lähetteen määrä laski ainoastaan Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä (-8,0 %). (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Käsitellyt kiireettömät lähetteet sairaanhoitopiireissä tammi-elokuussa 2013–2021

Sairaanhoitopiiri	1.1.2013–31.12.2021									Muutos 2020– 2021
	2013 lkm	2014 lkm	2015 lkm	2016 lkm	2017 lkm	2018 lkm	2019 lkm	2020 lkm	2021 lkm	
Etelä-Karjalan shp	23 778	26 103	25 402	27 524	31 654	33 015	33 632	34 652	36 439	1 787
Etelä-Pohjanmaan shp	46 813	47 153	48 474	47 669	48 762	47 925	49 858	46 684	48 904	2 220
Etelä-Savon shp	25 023	24 047	26 557	30 842	29 888	30 890	32 858	29 567	32 807	3 240
Helsingin ja Uudenmaan shp	282 812	288 615	298 888	308 737	324 262	332 866	341 401	313 490	332 573	19 083
Itä-Savon shp	11 836	11 917	11 122	12 926	12 872	12 179	13 012	12 264	13 440	1 176
Kainuun shp	21 655	22 754	23 046	21 846	21 543	22 243	21 860	20 775	22 592	1 817
Kanta-Hämeen shp	35 188	35 947	36 570	37 905	39 675	41 975	45 968	42 807	46 266	3 459
Keski-Pohjanmaan shp	21 576	20 460	21 087	23 459	25 509	27 982	28 443	28 707	29 833	1 126
Keski-Suomen shp	53 189	45 838	50 075	60 753	61 141	61 814	61 987	55 445	62 007	6 562
Kymenlaakson shp	28 959	28 133	29 444	33 206	39 498	54 865	57 236	55 467	51 035	-4 432
Lapin shp	26 073	27 106	26 527	16 081	17 909	17 663	18 485	18 004	18 664	660
Länsi-Pohjan shp	12 771	13 129	13 894	16 037	16 014	15 648	16 321	15 094	16 601	1 507
Pirkanmaan shp	77 028	73 988	69 666	64 957	74 983	109 584	112 845	105 331	117 384	12 053
Pohjois-Karjalan shp	34 631	34 336	35 832	36 519	37 988	37 561	42 037	39 926	41 779	1 853
Pohjois-Pohjanmaan shp	51 771	68 694	77 623	89 698	94 373	99 122	103 179	97 864	102 165	4 301
Pohjois-Savon shp	61 358	52 581	63 106	65 839	67 177	67 222	65 801	60 626	65 811	5 185
Päijät-Hämeen shp	28 697	37 685	40 785	44 216	47 460	50 986	52 200	49 664	50 182	518
Satakunnan shp	39 015	43 011	52 802	54 943	57 423	58 608	61 088	60 058	60 799	741
Vaasan shp	28 749	31 544	35 455	36 866	38 648	40 158	41 667	39 620	42 947	3 327
Varsinais-Suomen shp	68 472	74 021	77 521	91 056	99 731	101 375	102 702	97 213	102 480	5 267
Yhteensä	979 394	1 007 062	1 063 876	1 121 079	1 186 510	1 263 681	1 302 580	1 223 258	1 294 708	71 450

Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarpeen arvioinnin toteutumista tulkitaan eri tavalla sairaanhoitopiireissä. Tästä syystä hoidon tarpeen arviointia odottavien tietoja ilmoitetaan hyvin eri tavoin. Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ei ole ilmoittanut vuodesta 2017 lähtien yhtään hoidon tarpeen arviointia odottavaa. Lapin sairaanhoitopiiri ei ole ilmoittanut yhtään hoidon tarpeen

arviointia odottavaa vuosina 2017–2020, mutta aloitti hoidon tarpeen arviointia odottavien lukumäärän ilmoittamisen huhtikuussa 2021. Monissa sairaanhoitopiirissä on ilmoitettu vuosien ajan suhteellisen vähän hoidon tarpeen arviointia odottavia. Tietyissä sairaaloissa on käytössä potilastietojärjestelmä, jossa on oletuksena, että tarpeen arviointi tehdään lähetteen perusteella. Tällä saattaa olla vaikutusta kirjaamiseen, jos lääkäri ei erikseen ota kantaa hoidon tarpeen arviointiin, vaan käyttää automaattisesti järjestelmässä olevaa oletusarvoa.

Terveydenhuoltolain mukaan, jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai erityisiä tutkimuksia, on nämä toteutettava kolmen kuukauden kuluessa lähetteen saapumisesta sairaalaan. Esim. leikkaushoidon tarvetta selvitetään usein erilaisilla tutkimuksilla ja erikoislääkärin arvioinnilla ennen varsinaista hoitopäätöstä.

Sairaanhoitopiirien ilmoittamien tietojen mukaan yli kolme kuukautta hoidon tarpeen arviointia odottaneiden määrät vaihtelevat suuresti sairaanhoitopiireittäin. Vuonna 2021 hoidon tarpeen arviointia odotti 43 680 potilasta. Näistä hoidon tarpeen arviointia odottavista potilaista yli kolme kuukautta odottaneita oli 5 574 (12,8 %). (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Hoidon tarpeen arviointia odottavien lukumäärä 31.12.2021

Sairaanhoitopiiri	Yhteensä lkm	1–90 vrk lkm	91–180 vrk lkm	Yli 180 vrk lkm	Yli 90 vrk lkm	Yli 90 vrk %
Etelä-Karjalan shp	160	153	7	0	7	4,4
Etelä-Pohjanmaan shp	1 761	1 656	104	1	105	6,0
Etelä-Savon shp	135	121	12	2	14	10,4
Helsingin ja Uudenmaan shp	3 749	2 360	520	869	1 389	37,0
Itä-Savon shp	403	362	22	19	41	10,2
Kainuun shp	1 229	863	366	0	366	29,8
Kanta-Hämeen shp	95	56	13	26	39	41,1
Keski-Pohjanmaan shp	–	–	–	–	–	–
Keski-Suomen shp	1 715	1 571	80	64	144	8,4
Kymenlaakson shp	239	209	15	15	30	12,6
Lapin shp	2 579	2 366	153	60	213	8,3
Länsi-Pohjan shp	1 368	1 297	60	11	71	5,2
Pirkanmaan shp	5 040	4 522	480	38	518	10,3
Pohjois-Karjalan shp	4 430	3 992	380	58	438	9,9
Pohjois-Pohjanmaan shp	8 260	6 897	1 144	219	1 363	16,5
Pohjois-Savon shp	5 164	4 975	150	39	189	3,7
Päijät-Hämeen shp	17	10	3	4	7	41,2
Satakunnan shp	1 343	1 223	110	10	120	8,9
Vaasan shp	3 198	2 796	361	41	402	12,6
Varsinais-Suomen shp	2 795	2 677	101	17	118	4,2
Yhteensä	43 680	38 106	4 081	1 493	5 574	12,8

Odotusajat erikoisaloittain

Joulukuun 2021 lopussa hoitoa odotti 18 480 (12,5 %) potilasta enemmän kuin elokuun 2021 lopussa. Hoitoa odottavien määrä kasvoi lähes kaikilla erikoisaloilla. (Taulukko 6.)

Yli kolme kuukautta mielenterveyspalveluita odottaneiden lasten ja nuorten (alle 23-vuotiaat) määrä väheni verrattuna elokuuhun 2021. Joulukuun 2021 lopussa alle 23-vuotiaita yli kolme kuukautta odottaneita oli 191 (-24,8 %) potilasta vähemmän kuin elokuussa 2021. Hoitoa odottaneita oli vuoden 2021 lopussa kuitenkin 247 (+74,6 %) enemmän kuin vuoden 2020 lopussa (Taulukko 7.)

Taulukko 6. Hoitoa odottaneiden määrän kehitys sairaanhoitopiireissä sekä perusterveydenhuollon yksiköissä, joissa erikoissairanhoidon, erikoisaloittain joulukuun lopussa 2013–2021 sekä 31.08.2021

Erikoisala	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.08.2021	31.12.2021
SISÄTAUDIT	12 254	13 712	14 552	13 114	14 579	13 454	15 932	16 460	16 576	16 849
ANESTESIOLOGIA	279	315	336	338	360	719	299	430	544	587
KIRURGIA	49 802	47 849	49 287	45 398	45 746	45 647	45 474	53 019	53 239	60 950
20 Kirurgia	6 378	5 503	5 948	5 328	2 354	1 882	1 755	2 015	1 758	2 303
20G Gastroenterologinen kirurgia	6 581	7 406	7 444	6 344	7 500	8 055	8 248	9 832	10 197	12 605
20J Käsikirurgia	3 586	3 515	3 264	3 465	3 902	3 874	4 059	3 616	3 570	4 453
20L Lastenkirurgia	1 660	1 661	1 747	1 737	1 737	1 860	1 553	1 840	1 678	1 793
20O Ortopedia ja traumatologia	18 914	17 230	18 133	16 249	16 563	15 495	15 482	22 338	22 190	24 799
20P Plastiikkakirurgia	3 116	3 094	3 080	3 239	3 530	4 187	3 978	3 808	3 834	4 131
20R Sydän- ja rintaelinkirurgia	578	573	621	622	602	744	793	561	543	409
20U Urologia	4 044	4 561	4 381	4 323	5 101	4 698	5 073	4 661	4 895	5 627
20V Verisuonikirurgia	3 053	2 591	3 018	2 717	2 994	3 297	3 223	3 129	3 272	3 450
20Y Yleiskirurgia	1 892	1 715	1 651	1 374	1 463	1 555	1 310	1 219	1 302	1 380
NEUROKIRURGIA	2 304	2 257	2 573	1 963	1 934	2 028	2 319	2 307	2 622	2 927
NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET	8 158	8 458	8 792	8 124	8 356	8 242	8 288	8 841	9 013	9 639
LASTENTAUDIT	2 093	2 241	2 435	2 637	2 869	2 841	2 913	3 499	2 249	2 701
SILMÄTAUDIT	18 715	20 774	21 071	22 857	21 449	23 803	24 130	24 483	23 581	26 833
KORVA- NENÄ- JA KURKKUTAUDIT	13 225	13 621	13 522	15 929	14 448	15 292	15 608	14 512	11 988	14 105
FONIATRIA	386	279	274	515	799	654	575	632	420	411
HAMMAS- SUU- JA LEUKASAIRAUDET	1 964	2 086	2 262	1 957	2 703	3 322	3 997	2 762	3 655	4 106
IHO- JA SUKUPUOLITAUDIT	4 070	4 326	4 043	4 069	3 937	4 552	5 190	4 744	4 023	4 255
SYÖPÄTAUDIT JA SÄDEHOITO	514	560	501	321	596	510	509	804	640	770
PSYKIATRIA	1 920	2 090	2 677	2 651	3 179	2 748	3 209	5 403	5 535	6 227
NUORISO- JA LASTENPSYKIATRIA	683	870	770	1 014	1 184	1 362	1 346	1 994	1 765	1 894
NEUROLOGIA	2 618	2 867	2 294	2 296	2 953	3 366	2 929	3 676	3 667	3 739
LASTENNEUROLOGIA	547	571	619	673	577	472	450	731	685	677
KEUHKOSAIRAUDET	2 361	2 815	2 531	2 737	4 260	4 142	6 349	5 092	4 925	5 680
AKUUTTILÄÄKETIEDE			3	0	1	1	3	9	4	6
MUUT	3 369	3 340	3 105	2 631	3 195	2 659	2 904	2 720	2 981	4 236
Hoitoa odottaneet yhteensä	125 262	129 031	131 647	129 224	133 125	135 814	142 424	152 118	148 112	166 592

Taulukko 7. Alle 23-vuotiaiden lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluja (psykiatrian erikoissaloille) yli 90 vuorokautta hoitoa odottaneiden määrän kehitys sairaanhoitopiireissä ja perusterveydenhuollon yksiköissä joulukuun lopussa 2013–2021 sekä 30.8.2021

Erikoisala	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.8. 2021	31.12 .2021	Muutos 8/2021– 12/2021 , lkm	Muutos 12/2020 – 12/2021 , lkm
70 Psykiatria	54	22	5	14	22	14	31	176	188	248	60	72
74 Nuorisopsykiatria	26	9	4	24	13	30	15	105	387	175	-212	70
75 Lastenpsykiatria	21	26	9	13	15	27	67	50	194	155	-39	105
Psykiatrian erikoisalat yht.	101	57	18	51	50	71	113	331	769	578	-191	247

Kaihileikkausta odottavia yli 11 000

Yksittäisistä leikkaushoitoa odottavista jonoryhmistä sairaanhoitopiirin sairaaloihin oli joulukuun lopussa eniten kaihileikkausta odottavia. Heitä oli yhteensä 11 718, joista 35,2 % oli odottanut yli kolme kuukautta. Yli puoli vuotta hoitoa odottaneita oli 5,0 %. Pisimpään kaihileikkausta joutui odottamaan Satakunnan, Vaasan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä, joissa odotusajan mediaani vuorokausi oli 78–80 vuorokautta. (Taulukko 8).

Taulukko 8. Kaihileikkaukseen 31.12.2021 odottaneet sairaanhoitopiireittäin

Sairaanhoitopiiri	Yhteensä lkm	1–90 vrk lkm	91–180 vrk lkm	Yli 180 vrk lkm	Yli 180 vrk %	Yli 90 vrk lkm	Yli 90 vrk %	Odotusajan mediaani vrk
Satakunnan shp	953	524	381	48	5,0	429	45,0	80
Vaasan shp	194	113	76	5	2,6	81	41,8	79
Kainuun shp	221	116	73	32	14,5	105	47,5	79
Pohjois-Pohjanmaan shp	278	174	103	1	0,4	104	37,4	78
Kanta-Hämeen shp	525	322	203	0	0,0	203	38,7	73
Helsingin ja Uudenmaan shp	3 015	1 769	810	436	14,5	1 246	41,3	73
Pohjois-Savon shp	695	423	226	46	6,6	272	39,1	72
Pohjois-Karjalan shp	531	375	156	0	0,0	156	29,4	72
Itä-Savon shp	300	197	103	0	0,0	103	34,3	72
Päijät-Hämeen shp	668	453	215	0	0,0	215	32,2	67
Keski-Pohjanmaan shp	196	145	49	2	1,0	51	26,0	66
Etelä-Karjalan shp	624	381	243	0	0,0	243	38,9	65
Pirkanmaan shp	1 198	813	385	0	0,0	385	32,1	64
Länsi-Pohjan shp	209	148	61	0	0,0	61	29,2	64
Kymenlaakson shp	419	300	119	0	0,0	119	28,4	61
Etelä-Pohjanmaan shp	533	403	130	0	0,0	130	24,4	61
Keski-Suomen shp	576	448	108	20	3,5	128	22,2	58
Lapin shp	177	169	8	0	0,0	8	4,5	47
Etelä-Savon shp	302	254	48	0	0,0	48	15,9	45
Varsinais-Suomen shp	104	68	36	0	0,0	36	34,6	31
Yhteensä	11 718	7 595	3 533	590	5,0	4 123	35,2	

Polven tai lonkan tekonivelleikkausta odottavia oli joulukuun lopussa 7 623 potilasta, joista 33,5 % oli odottanut pääsyä leikkaukseen yli kolme kuukautta. Yli puoli vuotta hoitoa odottaneita oli 11,5 %. Pisimpään hoitoonpääsyä leikkaukseen odotettiin Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirissä (odotusajan mediaani 108 vrk), Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä (odotusajan mediaani 104 vrk) ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä (odotusajan mediaani 101 vrk). Polven tai lonkan tekonivelleikkaukseen lyhyin odotusaika oli Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä (odotusajan mediaani 37 vrk). (Taulukko 9.)

Taulukko 9. Polven tai lonkan tekonivelleikkausta 31.12.2021 odottaneet sairaanhoitopiireittäin

Sairaanhoitopiiri	Hoitoa odottaneet yhteensä lkm	1-90 vrk hoitoa odottaneet lkm	91-180 vrk hoitoa odottaneet lkm	Yli 180 vrk hoitoa odottaneet lkm	Yli 180 vrk, %, hoitoa odottaneet %	Yli 90 vrk hoitoa odottaneet lkm	Yli 90 vrk, %, hoitoa odottaneet %	Mediaani odotusaika hoitoa odottaneilla vrk
Pohjois-Karjalan shp	311	118	107	86	27,7	193	62,1	108
Kymenlaakson shp	47	20	22	5	10,6	27	57,4	104
Pohjois-Savon shp	838	367	291	180	21,5	471	56,2	101
Vaasan shp	194	101	41	52	26,8	93	47,9	88
Helsingin ja Uudenmaan shp	2 168	1 124	563	481	22,2	1 044	48,2	87
Kanta-Hämeen shp	249	137	72	40	16,1	112	45,0	86
Kainuun shp	166	114	46	6	3,6	52	31,3	68
Länsi-Pohjan shp	91	68	23	0	0,0	23	25,3	67
Itä-Savon shp	117	84	33	0	0,0	33	28,2	65
Pohjois-Pohjanmaan shp	542	391	137	14	2,6	151	27,9	64
Satakunnan shp	376	267	98	11	2,9	109	29,0	59
Päijät-Hämeen shp	197	166	31	0	0,0	31	15,7	52
Keski-Pohjanmaan shp	75	67	6	2	2,7	8	10,7	52
Etelä-Karjalan shp	169	155	13	1	0,6	14	8,3	46
Varsinais-Suomen shp	476	430	46	0	0,0	46	9,7	45
Etelä-Pohjanmaan shp	135	119	16	0	0,0	16	11,9	44
Pirkanmaan shp	1 030	934	96	0	0,0	96	9,3	38
Lapin shp	135	134	1	0	0,0	1	0,7	38
Keski-Suomen shp	204	176	26	2	1,0	28	13,7	38
Etelä-Savon shp	103	94	9	0	0,0	9	8,7	37
Yhteensä	7 623	5 066	1 677	880	11,5	2 557	33,5	

Vuoden 2018 alussa tuli voimaan Valtioneuvoston asetus erikoissairanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (582/2017). Sen mukaan lonkan ja polven tekonivelleikkauksia tekevässä yksikössä ensileikkausten (primääriasennus) määrän tulee olla yhteensä vähintään noin 600 vuodessa, jotta tekonivelkirurgia ja ympärivuorokautinen päivystys voi sairaalassa jatkua. Lisäksi kiireettömien lonkan, polven ja olkapään tekonivelten uusintaleikkausten yhteismäärän tulee olla uusintaleikkauksia tekevissä yksiköissä vähintään noin 100 vuodessa. Asetus koskee vain julkista terveydenhuoltoa. Asetuksen seurannasta säädetään asetuksen 8 §:ssä.

Käsitteet ja määritelmät

Kiireetön hoito: tarkoittaa lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettua hoitoa ja neuvontaa, joka on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Erikoissairaanhoidossa hoito tulee kuitenkin antaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu ja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. Terveystieteellisen lain 1326/2010/51§-53§.

Hoitoa odottavat: lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö on hoidon tarpeen perusteella päättänyt ottaa potilaan hoitoon ja potilas on asetettu sairaalasta johtuvista syistä (resurssit) hoitojonoon tai hänelle on varattu aika polikliiniseen hoitoon. Hoitoa odottaviin ei sisällytetä lääketieteellisistä syistä tiettyyn ajankohtaan esim. vuoden päähän sovittuja hoidon antamispäiviä. Hoitoa odottaviin ei sisällytetä myöskään toistuvaa hoitoa tai sairauden seurantaan tietyin määräajoin.

Pitkään hoitoa odottaneet: tarkoittaa tässä tilastoraportissa yli puoli vuotta hoitoa odottaneita

Hoitojonoon asettamispäivä: on se päivä, jolloin potilas asetetaan jonoon odottamaan vuodeosasto-, päiväkirurgista tai polikliinista hoitoa.

Hoidon odotusaika: on hoitojonoon asettamispäivän tai käynnin varauspäivän ja hoitoon odottamisen välinen aika.

Odotusajan mediaani: on suuruusjärjestyksessä asetettujen havaintojen keskimääräinen arvo.

Hoidon tarpeen arviointia odottavat: Potilas odottaa hoidon tarpeen arviointia. Hoidon tarpeen arvioinnissa selvitetään yhteydenoton syy, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste sekä kiireellisyys yhteydenottajan kertomien esitietojen tai lähetteen perusteella. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia tai lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön arviointia, asetetaan potilas hoitojonoon odottamaan hoidon tarpeen arviointia. Terveystieteellisen lain mukaan (52 §) arviointi ja siihen liittyvät tarvittavat tutkimukset on toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoitoa toteuttavaan toimintayksikköön. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa arviointi ja tarvittavat tutkimukset on toteutettava kuuden viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoitoa toteuttavaan toimintayksikköön (Terveystieteellisen lain 53 §).

Hoidon tarpeen arvioinnin tuloksena voi olla jokin seuraavista:

1. Potilas ei tarvitse erikoissairaanhoitoa. Lähettävälle taholle annetaan palaute, tarvittaessa hoito-ohjein.
2. Potilas asetetaan hoitojonoon odottamaan hoitoa, hoitopäätös tehty (jonottamisen syy sairaalan resurssit).
3. Potilaille varataan aika lisäselvityksiä/tutkimuksia varten, jos sairaudesta tai diagnoosista johtuen kaikkia tarvittavia tutkimuksia ei ole mahdollista tehdä lakisääteisessä kuuden viikon/kolmen kuukauden enimmäisajassa.
4. Potilas ei tarvitse nyt hoitoa, mutta hänen tilaansa seurataan, esim. vuoden välein (jonottamisen syy toistuva hoito tai seuranta).

Hoidon tarpeen arvioinnin odotusaika: tarkoittaa lähetteen saapumispäivän ja hoidon tarpeen arvioinnin odottamisen välistä aikaa.

Lähete: on määrämuotoinen asiakirja, jolla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottaja esittää asiakasta koskevan palvelupyynnön toiselle palveluntuottajalle. Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsytiedoissa ei ole mukana päivystyslähetteitä eikä konsultaatiolähetteitä.

Lähetteen käsittelypäivä: on se päivä, jolloin lääkäri ottaa kantaa lähetteeseen ja tekee suunnitelman jatkotoimista.

Käsitelty lähete: on lähete, johon lääkäri on ottanut kantaa ja jonka perusteella hän on tehnyt suunnitelman jatkotoimista.

Taulukoissa käytetyt symbolit

– tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

---

www.thl.fi/tilastot/hoitoonpaasy/esh

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
thl.fi | @THLorg

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Hoitoonpääsy erikoissairaanhoidossa

Tilastojen relevanssi

Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn raportointi sisältää tiedot sairaanhoitopiirien ja perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon tarjoavien yksiköiden hoitoonpääsyn toteutumisesta. Tietojen raportoinnin perusta on terveydenhuoltolain (1326/2010) 51–53§. Hoitoonpääsyn toteutumista valvovina viranomaisina toimivat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja aluehallintovirastot (AVI). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tuottaa valvontaa varten tarvittavat tiedot Valviralle ja aluehallintovirastoille.

Tilastoraportti julkaistaan kolme kertaa vuodessa (30.4., 31.8. ja 31.12. ajankohdista). Vuodesta 2021 lähtien erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn tiedot on kerätty ja julkaistu kuukausittain, vuoden jokaisen kuukauden viimeisen päivän tilanteesta.

Tiedot kerätään sairaanhoitopiireistä ja perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon yksiköistä. Hoitoonpääsyn tiedot raportoidaan sähköisinä perusraportteina tiivistetyssä muodossa sekä laajemmin kolmessa eri kuutiassa: peruskuutio, jonoryhmäkuutio ja lasten ja nuorten mielenterveyspalvelukuutio.

Tiedot esitetään absoluuttisina lukuina, prosentteina, mediaanina ja väestöön suhteutettuna.

Tiedot on tarkoitettu ensisijaisesti hoitoonpääsyä valvoville viranomaisille, terveyspalveluiden tuottajille ja päätöksentekijöille sekä tiedotusvälineille.

Menetelmäkuvaus

Hoitoonpääsy tiedot kerätään 20 sairaanhoitopiiristä (Ahvenanmaa ei ole mukana) ja 14 perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon yksiköstä. Tiedonkeruussa mukana olevat organisaatiot poimivat tiedot potilastietojärjestelmistään ja ilmoittavat ne summatasolla THL:lle.

Hoitoa ja hoidon tarpeen arviointia odottaneiden tiedot tilastoraporttiin perustuvat 30.4., 31.8. ja 31.12. hoitoa ja hoidon tarpeen arviointia odottavista. Vuoden 2021 alusta lähtien tiedot kerätty kerran kuukaudessa. Jonoryhmäkohtaista tietoa kerätään myös toteutuneista hoidoista kumulatiivisesti vuoden alun ja poikkileikkauspäivän välisestä ajankohdasta. Kumulatiiviset tiedot kerätään myös lähetteen käsittelyajoista.

Kaikista sairaanhoitopiireistä ja perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon tarjoavista yksiköistä kerätään samat tiedot käyttäen Hilmo – Terveydenhuollon erikoisalajaluokitus-pohjaista erikoisalajajottelua sekä hoitoa odottavien kohdalla myös jonoryhmäkohtaista jottelua. Tiedot toimitetaan THL:lle joko Excel- tai CSV-muodossa. Tiedonkeruun pohjana olevat Excel-taulukot ovat standardoituja.

Tietojen kattavuudessa pyritään sataan prosenttiin. Sairaanhoitopiirit ja perusterveydenhuollon yksiköt, jotka tarjoavat erikoissairaanhoidon toimittavat tiedot, jotka he poimivat potilastietojärjestelmistään. Tietojen toimittamisessa THL:ään noudatetaan erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn seurannan ohjeistusta 2021. Tietojen kattavuus varmistetaan myös yhteistyössä valvontaviranomaisten kanssa.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy tiedot poimitaan sairaanhoitopiirien ja perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmistä. Tiedot ovat oikein, mikäli tiedonantajat ovat antaneet ne oikein. Tarvittaessa hoitoonpääsy tietojen oikeellisuutta ja laatua tarkastellaan yhdessä sairaanhoitopiirien ja perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidoyksiköiden sekä tietojärjestelmätoimittajien kanssa. Lisäksi tietoja tarkastellaan tarvittaessa myös valvontaviranomaisten kanssa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Kiireettömän erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn sähköiset taulukot päivitetään THL:n verkkosivuilla vuodesta 2021 lähtien kerran kuukaudessa. Tilastoraportti laaditaan 30.4., 31.8. ja 31.12. tilanteista.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy tietoja on kerätty vuodesta 2005 lähtien, jolloin kiireettömään hoitoon pääsyn säännökset astuivat voimaan. Nykymuotoinen tiedonkeruu aloitettiin sairaanhoitopiireissä marraskuussa 2007, jolloin kysyttiin lokakuun lopun tilanteesta. Perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidoityksiköt ovat tulleet vähitellen mukaan vuodesta 2008 lähtien.

Tiedonkeruun perussisältö pysyi lähes muuttumattomana vuoden 2012 loppuun saakka. Ohjeisiin tehtiin tuona aikana lukuisia tarkennuksia, esimerkiksi läheteiden käsittelystä, ostopalvelujen sekä palvelusetelien käytön vaikutuksesta hoitojonoihin. Joulukuusta 2008 alkaen tiedonkeruuseen sisällytettiin mukaan myös kiireellistä hoitoa odottavat potilaat, mutta ei päivystyspotilaita. Tiedon laatu ennen vuoden 2013 tiedon sisällön muutosta parantui vuosien myötä, kun kirjaamiskäytäntöjä yhdenmukaistettiin sairaaloissa. Myös tietojen poiminta potilashallinnon tietojärjestelmistä parantui ja yhdenmukaistui. Vuodesta 2013 alkaen on tietoja kerätty samojen ohjeiden mukaisesti ja ovat näin vertailukelpoisia keskenään. Ohjeita on päivitetty vuonna 2021 pienin osin mm. on lisätty uusia erikoisaloja.

Tiedonkeruun vastausprosentti on lähes sata sekä sairaanhoitopiirien että perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon tarjoavien yksiköiden kohdalla. Järjestelmämuutokset ja versiovaihdokset sekä tietosisällön muutokset ovat aiheuttaneet tiedon laadun väliaikaisia heikkenemistä aika ajoin ja tiedon puuttumista jostakin ajankohdasta. Perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon yksiköiden kohdalla tilanne vaihtelee, koska yksiköitä poistuu tiedonkeruusta. Koko maan tasolla tietojen vertailu on sen vuoksi ongelmallista eri ajankohtina. Perusterveydenhuollossa toteutettavan erikoissairaanhoidon määrittely ei ole täysin yksiselitteinen. Selkeitä valtakunnallisia kriteereitä määrittelyyn ei ole olemassa.

Tietosisältö muuttui vuoden 2013 alusta vastamaan paremmin terveydenhuoltolain erikoissairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn muutoksia. Tietosisällön muutoksista johtuen aikasarjat eivät ole vertailukelpoisia lähetetietoja lukuun ottamatta aikaisempiin vuosiin. Vuoden 2021 ohjeituksiin tehtyjen muutosten jälkeen, aikasarjat ovat edelleen vertailukelpoisia vuoteen 2013 asti.

Hoitoa odottaviin lisättiin polikliinista hoitoa odottavat. Aikaisemmin mukana oli erikoissairaanhoidon avohoitotoiminnoista päiväkirurgia, invasiiviset kardiologiset tutkimukset ja hoidot, kuulon kuntoutus kuulokojeella ja psykiatriset tutkimukset ja psykoterapia. Polikliinisten hoitojen mukaan ottaminen hoitoa odottaviin lisää odottajien kokonaismäärää. Sillä ei pitäisi kuitenkaan olla vaikutusta yli puoli vuotta hoitoa odottaneiden lukumäärään.

Jonottamisen syylokitusten määrittelyä tarkennettiin mm. tapauksissa, joissa potilas ei lääketieteellisistä tai muista perustelluista syistä ole voinut ottaa tarjottua hoitoaikaan vastaan. Määrittelymuutoksilla voi olla vaikutusta kerättäviin tietoihin.

Hoidon tarpeen arviointia seurataan erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn seurannan ohjeistuksen 2013 mukaisesti. Aikaisemmin hoidon tarpeen arviointia seurattiin ensimmäiselle käynnille odottavista. Tämä seuranta loppui vuoden 2012 joulukuuhun. Hoidon tarpeen arvioinnin seuranta toteutui ensimmäisen kerran 30.4.2013 tiedonkeruun yhteydessä.

Hoidon tarpeen arviointia koskevat tiedot ovat osittain puutteelliset, koska kaikki tietojärjestelmät ja poimintaohjelmat eivät sisällä jonottamisen syykoodia: hoidon tarpeen arviointi. Kirjaamisessa on myös ongelmia, koska hoidon tarpeen arviointia tulkitaan eri tavalla eri sairaaloissa eikä se käsitteenä ole yksiselitteinen. Edellä mainituista syistä tiedot hoidon tarpeen arvioinnin osalta eivät ole vertailukelpoisia.

Uutena ulottuvuutena (dimensiona) otettiin 2013 käyttöön yleisimmät hoitojonoryhmät. Aikasarja käynnistyi 30.4.2013 tilanteesta. Hoitoa odottavien tiedot kerätään sekä hoitoa

odottavista että kumulatiivisesti toteutuneista hoidoista jonoryhmittäin. Kaikki palvelujen tuottajat eivät ole vielä pystyneet tuottamaan näitä tietoja.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kohdalla kerätään tiedot alle 23-vuotiailta. Hoitoa odottavien sekä hoidon tarpeen arviointia odottavien odotusaikatiedoissa käytetään terveydenhuoltolain edellyttämiä aikarajoja.

Kumulatiivisten hoitoonpääsyn toteutumatietojen keruu lopetettiin vuoden 2012 lopussa lähete- ja jonoryhmätietoja lukuun ottamatta.

Aineistosta julkaistiin myös erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn kehitystä koskeva tilastoraportti. Siihen liittyvä laatuseloste poikkeaa tästä laatuselosteesta, koska tilastoraportin aineisto perustuu aikaisemman tietosisällön mukaiseen aineistoon.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy tiedot sisältävät hoitoa ja hoidon tarpeen arviointia odottavien tietoja kuntien ja kuntayhtymien tuottamiin palveluihin. Sairaanhoitopiirit ja perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon yksiköt tuottavat tiedot THL:n ohjeistuksen mukaisesti. Tietojärjestelmillä ja osittain erilaisilla tulkinnoilla esim. hoitoon pääsyn arvioinnista on vaikutusta tietojen yhtenäisyyteen.

31.12.2021 tilannetta koskevat erityiskysymykset

Sairaanhoitopiirit

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hoitoonpääsyraportointi on uudistettu vuoden 2021 aikana. Uusi raportointimalli on yhdenmukainen asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin tuottaman tiedon kanssa. Uuden raportoinnin tuottamat tiedot on otettu käyttöön täysimääräisesti marraskuun 2021 tietotoimituksessa THL:lle. Muutos on tarkentanut jonotietojen raportointia, mikä näkyy erityisesti avohoitoa odottavien potilaiden määrien kasvuna. Vuoden 2022 aikana HUS tulee kehittämään ja tarkentamaan hoidon tarpeen arviointia ja hoitoa odottavien potilaiden määrien ja odotusaikojen raportointia, mikä tulee näkymään hoidon tarpeen arviointia odottavien potilaiden määrän nousuna ja hoitoa odottavien määrän laskuna.

Lapin sairaanhoitopiirin hoitoonpääsyn seurantatietojen kirjausvirheistä johtuvia ongelmia korjataan edelleen. Kirjaamisohjeita tarkennetaan.

Kaikkien sairaanhoitopiirien luvuissa saattaa olla pienissä määrin lukuihin vaikuttaneita kirjaamisvirheitä.

Perusterveydenhuollon erikoissairaanhoitoyksiköt

Pietarsaaren sotien potilastietojärjestelmästä ei saa hoidon tarpeen arviointia odottavien tietoja. Pietarsaaren sotessa on lakkautettu Korva-, nenä- ja kurkkutautien vastaanottotoiminta.

Helsingin perusterveydenhuolto ei toimita erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn tietoja potilastietojärjestelmän käyttöönoton vuoksi. Järjestelmän tuottamassa raportissa vielä paljon puutteita ja virheellisyksiä, joten tietoja ei ole voitu toimittaa. Asiaa selvitetään.

Rauman sairaalassa on päättynyt erikoissairaanhoidon toiminta. Se on siirtynyt 1.7.2020 lähtien osaksi Satakunnan sairaanhoitopiirin toimintaa.

Turun perusterveydenhuollon erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn tilastoinnissa kaikki muut poliklinikkatoiminnot jatkuvat, mutta kardiologian ja reumatologian poliklinikat ovat siirtyneet Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille ja näkyvät heidän tilastoinneissaan.

THL on ohjeistanut, että hoitoa odottaviin tietoihin sisällytetään sekä potilaan että organisaation peruuttamat jo sovitut hoitoajat koronavirusepidemian takia.